

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(adm. nistracija) in ekspedicija na
štem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Nemška „ustavoverna“ stranka du- najska se drobi.

Kar smo temu članku na čelo postavili, ni nič novega, našim bralcem je to že davno znano, ker je vsled tega moralo ministerstvo Auerspergovu popustiti ministerske stole in sesti za mize ministerskih namestnikov, dokler bi se ne posrečilo sestaviti novo boljše ministerstvo.

Narodom avstrijskim razpadanje te umetne stranke celó ni prišlo nepričakovano, če se toraj čemu čudijo, čudijo se le, da je njeno gospodarstvo moglo še tako dolgo trpeti. Kedar se sliši o smrti človeka, ki je že dolgo bolehal za jetiko, ali o kakem slabem gospodarju, da je na kant prišel, rekajo ljudje: „no, dolgo jo je vlekel, ne bi bili mislili, da se bo tako dolgo postavljala.“ Ni čuda, da so o propadu ministerstva in o razpadanju njegove stranke narodi rekli: „še le zdaj! Kdaj bi se bilo moralo to že zgoditi!“ O milovanju nikjer ni sledu, še celó nekdanji najboljši prijatelji so ministrom obrnili hrbet, ali bolje: pokazali jim zobé, priča temu je obravnava v državnem zboru o berlinski pogodbi, to je: o zasedbi Bosne in Hercegovine po Avstriji. Pri tej debati, o kateri smo že zadnjič nekoliko spregovorili, se prav jasno kaže, kam je merila stranka nemških „ustavovercev“, ker zdaj, ko je Avstrija spolnila svojo nalogo na jugu, je ona stranka potegnila šemo raz obraz in pokazala pravo lice svoje. Če je pri tem avstrijskim narodom nikakor podučnem razširjenosti kaj vredno obžalovanja, so to le ministri, na ktere pada zdaj vsa krivda, ker so imeli morda dobro voljo, a le slabo moč nasproti svoji stranki,

po kateri so splezali do svojih sedežev. To ravno je slab nasledek parlamentarizma, da mora imeti vsaka vlada večino državnega zbora na svoji strani, ker drugače mora odstopiti.

Ta izrek moramo nekoliko popraviti. Samo na sebi to namreč ni slabo, marveč prav dobro, ker je naravno, da v državi vlada večina narodov. Slabo je le, če se večina narodovih zastopnikov pridobi po nenaravni, umetni poti, če se toraj vsa reč prevrne tako, da je večina narodov s svojimi zastopniki v manjšini, da toraj potem pride na oder vlada, ki je le manjšini po volji in le tej skuša priljubljena ostati, za večino narodov se pa ne zmeni, češ, da so po številu poslancev svojih v manjšini.

Tako vladati se pa dá le nekoliko časa, ker slednjič vse, kar je nenaravno, mora propasti, kakor se sesede iz papirja narejena hiša brž, ko pride nádnjo slabo vreme. To pa se je ravno pri nas zgodilo, nasprotniki dunajske „ustavoverne“ stranke Herbst-Giskrine so že davno vedeli, da bo kaka burja od unanije strani vso to papirnato veličastnost vzdignila in v jamo vrgla. Ta pot je prišel namreč jug, za ktere ga se pa ti močje, ki vedno v sever gledajo, skouca niso zmenili; ali više nad njimi je še vladar in njegov državni minister. Česar toraj ti „zastopniki večine“ (v resnici pa le manjšine) narodov avstrijskih niso marali, to storil je grof Andrassy — vkljub madjarskemu, po Dunajčanih krepko podpihovanemu upor na svojo roko, kajti prevzvišeni vladar naš bolje vé skrbeti za blagor svojih podložnih, kakor bivša ministerska stranka.

Strast stori človeka slepega in gluhega za vse, kar mu ni po volji. Skoro vsi dunajski „ustavoverci“ s svojatjo po drugih avstrijskih

deželah vred so najhuji sovražniki slovanstva in Rusije, ktera se jim zdi zavetje vsega slovanstva, od tod njihova prijaznost do Turčije, ker drugače bi ne mogel nobeden pameten človek razložiti si tega, kako da se tako civilizirani ljudje, kakor so Herbstovci, v nemajo za divje turčinstvo, a od sebe pehajo in hočejo na vsak način še dalje tlačiti Slované, kateri so divjemu Turku, kar se tiče omike, vsaj za nekoliko stoletij spredej.

In zdaj je šla Avstrija, tista Avstrija, v kateri so oni vladali, v boj na jug, v boj ne za turški polomesec, nego za krščanski križ in za Slované! Križ sovražijo judje te stranke, Slované pa oboji skup, — kako toraj mogoče, da se je Avstrija podstopila kljubovati tem dunajskim do tje vsegamogočnim „ustavovercem“ in njihovi svojati, ki so že mislili: „Avstrija — to smo mi!“

„Križajmo ga, križajmo grofa Andras-sya!“ — ta hrup je toraj nastal že v delegaciji v Peštu, kjer so sklenili, grofa Andras-sya postaviti na zatožno klop pred dunajske porotnike, to je: državni zbor. Zatožili so ga zavoljo berlinske pogodbe, in slavni jurist (pravosodnik) Herbst je naredil zatožbo. Ta se je morala podati posebnemu odseku v pretres: je li to, kar je Andrassy v Berlinu storil in česar nasledek je bila zasedba Bosne, res škodljivo za Avstrijo ali ne. A odsek modrih mož, mož najčistejše „ustavoverne“ krvi, nekdanjih najboljših prijateljev ministerstva, je — pretresavši to reč na vse strani — po večini sklenil, da zatožba Herbstovcev ni opravičena, celó kriva, da je namreč to, kar je Andrassy v Bosni storil, Avstriji na korist, da je celó moral tako ravnati, da ne trpi Avstrija

Novak.

Meseca aprila l. 1848 bilo je kakor navadno novačenje ali nabiranje vojaških novincev v Ljubljani.

Tačas niso imeli vojaški zdravniki toliko opraviti in ne velikih težav, da spravijo potrebnega človeškega materijala za dopolnenje polkov skupaj, kakor danes, ko je toliko mladencev, ki komaj dosežajo 48—60 palcev. Tačas bili so naši slovenski fantje dečki še korenjaki, močni in zdravi in ni bilo težko potrebnih novakov izbrati. Pa tudi kakšen je bil ljubljanski polk! Korenjak pri korenjaku, vsi visoke ravne postave, kakor jelke so stali, ko je častnik zakričal: „Habtacht“. Koliko solz pa je tudi poteklo, ko je leta 1847. polk odmarširal na Italijansko!

Zakaj da je ljudstvo tolikanj opešalo, tega preiskavati ni moj namen, to je naloga dotične gosposke in zdravniških krogov.

Povedati vam le hočem, kako se je ravno v teh hudih časih moj prijatelj s kmetov, ki je že potrjen bil, v kratkem spet vojaščine znebil. Saj je pri vsem pogumu, ki tiči v slo-

venskem narodu, tudi znano, da so se nekteri in se še, kolikor mogoče vojaščini odtegovali, nekaj zato, ker so zelo srboriti in se jim je rado kaj primerilo, nekaj, ker soradi doma in in se raji s plugom ko s puško vkvarjajo.

Kadar pa se slovenski dečki izurijo, pa ni pogumnejšega vojaka; temu pritrdi vsak, in sam cesar, ki so ravno tako kakor tudi ranjki stari Radecki naš polk večkrat očitno pohvalili, ki se je tudi v Bosni pred vsemi najbolj odlikoval.

Jerneja, kmečkega sina iz bližnje okolice ljubljanske zadela je osoda, da so ga potrdili za vojaka. Kako bi bilo tudi drugače, ker je bil velik, krepek in raven ko jelka, širokih prs, bleščečih črnih oči, kodrastih las, z eno besedo korenjak od pete do glave, pri vsem tem še brhek; kar zasmejal se je stotnik, ko ga je zagledal: „Ta je naš“, je zarenčal.

Da, in Jernej je bil novak.

Ne jok matere, ne prošnje očeta, nič ga ni rešilo bele suknje.

Jernej je bil prebrisane glave, bil je samouk, kar je videl, vse je ponaredil, uro je

ravno tako znal popraviti, kakor nov voz ali plug narediti, kmečkemu delu je bil vsakemu kos, pa tudi priden in delaven je bil. Velika škoda je bila hiši, da so ga k vojakom vzeli.

Zaprli so potrjenega k drugim novakom, oče njegov pa je z materjo stal pod oknom, da se poslovijo od sina.

Jerneju so solze zalivale oči, ko je videl žalost starišev; kar si obriše oči in veselo reče očetu: Nič ne žalujte, le malo potrpite, kmalo pridem domu!

Kaj lep vojak je bil Jernej, bela suknja mu je kaj dobro stala, pa čako je malo na korajžo nosil.

Vadbe so se začele, Jernej je bil pazljiv in prav hitro se je naučil „Rechts — links — Eins — Zwei — pa tudi rechts um — links um — halb rechts — halb links. Korporal je imel veliko veselja nad njim, nikoli ga ni s puško butil, še zarentačil ni nikoli nad njim, kar je bilo že zelo nenavadno, kajti l. 1848 so zgubili sicer korporali palice, ktere so do takrat v znamenje svojega dostojanstva nosili, jezikov jim pa še niso zavezali, do danes ne.

škoda. Ta je lepa! Herbstovec bi kar s kože skočil! Ravno narobe! In to storé prijatelji!

Pa ne še samo to. Ko pride vsa zadeva pred porotnike, to je: pred državni zbor, tožitelj (odsekova večina) ne predlaga le, da bi se Andrassyev greh spoznal za veliko zaslugo in Avstriji koristen ukrep, marveč minister, t. j. najodličnejši možjé „ustavoverne“ stranke celó trdijo, da dunajska državna zbornica je v tej zadevi popolnoma „inkompetentna“, da je nima soditi in če jo sodi, njena sodba nič ne velja. In kar je pri tem najbolj žalostno, je to, da se že naprej vé, da bo ta misel obveljala v zbornici, ki je bila še lansko leto po večini popolnoma dunajsko „ustavoverna“ — tako, da je Hrbst lahko stavil groš na goldinar, da bo vse obveljalo, kar bo on nasvetoval.

Tak propad je za nekdanjo dunajsko „ustavoverno“ stranko in njene privrženice po drugih krajih silno žalosten, zato se je od stebila Herbst-Giskra jela krehati veja za vejo, in če bo to dolgo trajalo, bota ta moža molala edina kviško kakor dve suhi rogovili; maral ju ne bo nihče, ker ne bo na njih nič več zelenega.

Popolen propad teh ljudi je toraj gotov, a to ne bo nesreča za Avstrijo. Kaj tako slabega skoro ne more več priti za narode avstrijske, marveč po vsem opravičena je nada, da bo iz štora sedanjega ministerstva in njegove stranke zrastle drugo, ki bo bolj pravično vsem narodom.

In zato naj se ta dunajska stranka le razdrobi!

Šir Ali.

Zmiraj tesneje se oklepajo srednje-azijski despoti, šahi, kani in emiri, z železnimi rokami prodirajoče omike in evropske vojne sile. Šir Ali nam je izgled teh knezov divjih narodov, ki dajejo kos za kosom v roke Rusije ali Angležke. Kakor se poroča, se je polastil vladarstva v Afganistanu Alijev sin, Jakub Khan, oče pa je bežal na Rusko, da se pokloni caru in njega pomoči prosi. Ako to prav še ni res, pa zna v kratkem biti, „se non è vero, e ben trovato“. Tako je bila osoda vseh tistih knezov v srednji Aziji; kjer se je vnel kak punt proti barbarskemu de-

spotu, šel je ta ruskega cara pomoči prosit; car je dotični narod res ukrotil, pa deželo zase obdržal in knezu ali khanu pustil le kak navidezen naslov, njegove sinove pa je dal v Petrogradu izgojiti, da so stopili pozneje v rusko armado. Rusija pri tem prodiranju pa spoštuje vero in narodnost teh narodov, in si jih z modrim vladanjem pridobiva. Kakor azijski narodi Angleže kolnejo, tako hvalijo Ruse, in nobena dežela, ki je enkrat prišla pod rusko oblast, si ne želi več pod prejšnje barbarske despote nazaj. To je tudi lahko verjetno, kajti tam, kjer je vladala prej samovolja, vlada zdaj postava, kjer je bilo razbojništvo, tam je zdaj varnost, kjer je bila revščina, je zdaj premožnost, ker Rusi skrbé povsod za ceste in trgovinski promet, da vsak kraj svoje izdelke lahko prodaja; kjer je bilo divjaštvo, tje stopa počasi omika, kajti Rusija stori za poduk toliko, ko maloktera država. Pri tem pa Rusi ne vsiljujejo svojega jezika, vsakemu je prosto, ali se ga hoče učiti ali ne; postave dajejo take, kakoršne so za dotični kraj in narod primerne. Ni toraj čudo, da je ruska vlada pri izhodnih narodih priljubljena. Ob enem pa živa tudi veliko spoštovanje, in azijskim narodom se zdi „beli car“, kakor ga imenujejo, nepremagljiv; zato tudi vsako prepirko med seboj nosijo pred sodni stol belega cara, in kar on reče, to velja; kdor pa se mu ustavlja, on ve, da poginu ne odide, kajti rusko-azijska armada pod poveljstvom generala Kauffmanna je vtrjena v vseh strapacah, vajena boja in izurjena v orožji; kdor se Rusom ustavlja, ta bo kmalo zvedel, po čem je koža. Zato so vsi srednje-azijski samovladarji, kar jih je še, od perzijskega šaha do emira afganskega, kolikor toliko vazali ruski; Rusija jih pusti še vladati, dokler se jej primerno zdi; khani in emiri pa poznajo svojo onemoglost nasproti Rusiji in jej radi prepuščajo vrhovno oblast, samo da jih ta na prestolih pusti in drži.

Zato se ne smemo čuditi, da je Šir Ali, ko se mu je na slabo obrnilo, précej ubral jo na Rusko; saj vé, da drugje nima pomoči pričakovati. Godila se bo Afganistanu, kakor drugim azijskim deželam, prišel bo v pest ali Rusom, ali pa Angležem.

Naj Angleži Afgance premagajo ali pa ne, na tem ni toliko ležeče; vsi ti knezi nimajo nič pomena, glavni sili ste le Anglija in Rusija, in ti dve velesili si valite take ogromne skale druga drugi nasproti, kakor je Afganistan. Rusi so Afgance spustili v boj, da bi angleško moč oslabili in angleške finance nekoliko potresli; tega pa ne bodo dopustili, da bi Angleži Afganistan vzeli. Šir Ali bo moral pripoznati vrhovno oblast carevo, in na to se bo angleška armada z diplomatičnimi notami iz Afganistana ven pregnala. Afganistan je zdaj kakor med dvema mlinskima kamnom, med rusko in angleško silo; bolje in pametneje je tedaj, da se Rusiji podvrže, nego čakati, da bi ga ta dva kamna zmlela in zdrobila.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 22. januarja.

Ker je „Pokrok“ pisal, da brez koncesij Čehi ne bodo šli v državni zbor, zato piše stara „Presse“, da je **razgovora s Čehi** konec. „Pokrok“ je pisal, da zamorejo Čehi le potem v državni zbor stopiti, ako se z nemškimi prvaki poprej o pogojih zmenijo, ker tje v en dan, na prazne obljube se ne bodo dali tje zvabiti, da bi se jim celi svet ne sme-

jal. Uradni list pa pravi na to: „Ker nobena vlada ne more pred ustopom nič obljubiti (?), tedaj je vsega pogajanja konec, in tisti, ki so spravo poskušali, naredili so velik flaško“. Da ministerski list tako strastno odbija spravo s Čehi, nam je dokaz, kako sovražno nam je bilo to ministerstvo, in smemo tedaj veseli biti, da so njegove ure štete.

Hrvatski sabor je zopet sklenil svoje zborovanje za nekaj časa.

Pri **ministerski konferenci**, ki so bili tudi ogerski ministri k njej na Dunaj poklicani, bil je bojda razgovor o Bosni. Kaj se je sklenilo, o tem se nič gotovega ne vé. Na Dunaj poklican je tudi Rodič k posvetovanju.

Nekteri so se trudili, da bi **ustavoverno stranko** zopet združili, vsaj gledé glasovanja o berolinskem miru. Pa ni bilo mogoče, stranka je preveč skrhana in sama nad seboj obupana, brez zadostne moralne moči, in z njo se dá toliko menj kaj opraviti, ker sama ne veruje več, da bi imela še kak poklic, in tedaj pravico daljega obstanka. Ta stranka spada v mnoge klube, pa dala bi se razdeliti v dva dela: en del, ki zmirom in za vsako vlado hodi, tedaj nima nobenega lastnega prepričanja, ali pa ga ne sme imeti; drugi del so pa oni, ki gonijo vselej in povsodi le nemško-narodno politiko, brez ozira na to, ali je to Avstriji koristno ali ne. Poslanke prve vrste si lahko pridobi vsaka vlada, tedaj se nanje ni treba ozirati; z drugim pa nič ni opraviti, ker jim manjka pravega avstrijskega duha, in nasprotujejo v stvareh, kjer gre za čast in bodočnost države, kakor pri zasedanju Bosne in Hercegovine. Tedaj pač ne bo nobene škode, če pride vlada, ki to stranko popolnoma na stran potisne.

Zaradi **novega ministerstva** se pripoveduje, da pride najprvo uradniško ministerstvo, in kedar se državni zbor razide, poklicala se bo vlada, ki bo zmožna, pri novih volitvah večino zá-se pridobiti. Pogosto se zopet govori o Hohenwartu, kar je umljivo, ker zares nimamo nobenega bolj sposobnega moža.

Vnanje države.

Nemški državni zbor se snide 12. svečana. Med tem časom se krepko agitira proti znani Bismarkovi postavi, da bi se svoboda besede v zborih omejila in skrčila. Celo liberalni listi so proti temu predlogu, zato je bojda Bismark že obupal v tej stvari, in bo predlog nazaj vzel.

V **Švici** je velko govora in prepira zaradi železnice, ki se ima narediti skozi goro Gotthard iz Italije v Švico in Nemčijo, eni so za, eni proti. Stvar je tudi za Avstrijo, posebno za Tirolsko velike važnosti. Zdaj gre veliko prometa iz Laškega na Nemško skozi Tirole, čez Brenner, če se pa tista železnica naredi, nam bo nekaj tega prometa vzela.

Na **Francoskem** ne vedó, kaj hočejo. Mnogi, ki so republikance volili, se zdaj bojé radikalcev. Nekteri so volili ljudovladno samo za to, da bi podpirali vlado Dufaurovo. Gambetta pa hoče večino ravno zato porabiti, da bi to ministerstvo vrgel in ga zamenil z bolj radikalnim. Če se iz tega le kake zmešnjave ne rodé!

Med **nemško vlado** in med **sv. očetom** se vrše še zmirom razprave, kako bi se dal mir narediti med državo in cerkvijo. Pruska vlada bo morala odjenjati in tiste postave odstraniti, ki se ne vjemajo z duhom in svobodo katoliške cerkve, drugače do sprave pač ne bo prišlo, ker cerkev pač ne more odjenjati v verskih rečeh in odobravati tega, kar

Novaki so se naučili že toliko, da je stotnik zapovedal, da se imajo od sedaj tudi v v streljanju vaditi.

Po dolgem pripravljanju in podučevanju nabili so dečki puške, se ve da s patroni brez krogel. Habtacht! Hochan! Feuer! Na zadnjo zapoved puške poknejo, tudi Jernejeva, on sam pa leži na tleh na hrbtu, kakor da bi imel dvanaest krogel v trebuhu. Hitro se skobaca na noge, in desetnik (korporal) začuden o prijetljaju svojega ljubljenca zapove, da nabijejo še enkrat puške.

Puške spet poknejo, Jernej se valja v drugo po tleh.

Nadzirajoči častnik to zapazi, in misleč, da se je kaka nesreča prigodila, priskoči, da bi pomagal, ali Jernej je že spet na nogah stal.

Stotnik Klinjar je bil sicer prav dobra duša, ali tudi prav nagle jeze.

Ko zve, kaj se je Jerneju že v drugo zgodilo, se vstopi pred njega ter začne:

Kaj ti stari veliki cepec, ti ne moreš strela prestat? padeš na tla, če puška pokne? Čakaj ti butec, mi bomo tvoje živce že v red spravili! Korporal Kozel, vadite ga streljati toliko časa, da ne bo več padel! (Konec prih.)

je osemnajst stoletij za slabo spoznavala. Ravno ta stanovitnost in nepremakljivost je tista skala, na kateri je cerkev zidana.

Izvirni dopisi.

Iz Ihanske okolice, 20. januarja. (Tolovajsk napad.) Malokterikrat se Vam iz našega kraja kaj poroča. Pa tudi zdaj Vam nič veselega ne pišem. Danes popoldne sem bil v Ihanu. Č. g. fajmošter Bartol je bil v nedeljo zvečer v farovžu tolovajsko napaden. Po osmi uri je sedel v svoji sobi, kjer navadno spi, pri mizi proti oknu obrnjen ter je molil brevir. Kar nekdo odpre vrata in stopi v sobo; g. fajmošter misleč, da je hlapec škorne prinesel, se nič ne ozre, pa v tem hipu ga plašar od zadej z majhno sekuro vdari po glavi. Gospod se z desno roko prime za glavo, in v tem trenutku ga vdari v drugič z ostrino po desni strani glave ter mu odseka v velikosti malega tolarčka nekoliko kosti od glave in ga rani tudi na kazalcu desne roke tako hudo, da mu je kožo in meso do kosti odsekal; kost na prstu pa ni ranjena. G. fajmošter ustane, ropar pa zbeži, ne da bi bil kaj odnesel. Sestra fajmoštrova in dekla ste bili v dolnji sobi in niste nič vedele, kaj se zgoraj pri gospodu godi, dasi še niste bili šli k počitku. Hlapec pa je bil že odšel iz farovža v hlev. G. Bartol gre z lučjo za roparjem, ki je skoz stranska vrata pobegnil iz farovža, in krvavi vso pot, potem pa družini pové, kako da je bilo. Ropar se je bil v prvi sobi pod posteljo skril. Lestvice ali lojtre so bile k oknu nastavljene na tisti strani farovža, kjer stoji svinjak, in okno je bilo od znotraj odprto, menda da bi bil po dovršenem ropu skoz okno po lestvicah odšel ali tudi kaj skoz okna po-metal. Bila sta prišla dva, kakor stopnje po snegu pričajo. Nekega fanta okoli 20 let starega imajo ljudje na sumu in žandarji ga že iščejo. G. fajmošter je pri zavesti in razumane v glavi ne čuti dozdej nobenih drugih bolečin. Tako se nevarnost po deželi čedalje bolj maoži, in še le zdaj se bode jel prikazovati sad tistih brezverskih načel, ki so jih v zadnjih desetih letih trosili.

Z Dunaja, 21. pros. (Obsodba Schönererja.) Državni poslanec nemških Čehov vitez Schönerer, ki dela propagando za veliko Nemčijo, predrznil se je izustiti 18. grudna pret. leta veleizdajno besedo v državnem zboru dunajskem, da Nemci že komaj čakajo trenutka, da bi se ločili od Avstrije in prišli pod zveličavno prusko „pikelhaubo“.

Takoj jela so se oglašati posamezna mesta in občine ter slovesno protestirati zoper veleizdajni čin, izrazevaje svoje pravo avstrijsko mnenje in čutilo.

Da bi se vsaj malo očistil črne pregrehe, podal se je pruski agitator med svoje volilce ter se ondi izgovarjal, da stenograf ni vsega stavka natanko zapisal, kakor ga je on govoril, marveč samo deloma. Njegovo mnenje boje ni bila propaganda za Nemčijo, marveč da bi se avstrijski Nemci rešili Madjarov in novopridobljenih avstrijskih državljanov Bošnjakov in Hercegovincev.

A ni se mu posrečilo niti najmanj, kajti povsod stopili so mu energično nasproti ljudski zastopniki, pravi domoljubi, mu očitali enoglasno hudodelstvo ter zahtevali pogumno, ker ga ne smatrajo več za svojega poslanca, da odloži svoj mandat in odstopi. A „vitez mo-gočni“ se ni hotel vdati pravici, marveč se je ojačil izreči predrzne besede, rekši, da on

kakor zastopnik Nemcev nima dolžnosti, zastopati mnenja svojih volilcev, marveč da glasuje in govori, kakor sam hoče. Lep izgled ustavovernega poslanca in nositelja nemške kulture!

Veselilo je vsacega avstrijskega domoljuba, čitati razne proteste, koje so napravila razna politično-katoliška nemška društva in občine. A najlepši med vsemi je slovesni protest škofa iz St. Pölten-a, iz kojega veje iskreno domoljublje in marljiva skrb za podložne, proti glasovitim izrazom Schönererja, da bi že kmalo Nemčiji pripadli, a tudi druge izjave o dovoljenji kredita, o kojem je djal: „Jaz menim, da toliko časa, dokler je sedanje ministerstvo, ne smemo dovoliti davkov, če bodo pa vendar dovoljeni, da jih ljudstvo plača v prihodnje le sè silo primorano.“

Na to odgovarja po „Vaterland-u“ višji glavar med drugim: „S to izpovedbo obsojuje prebivalstvo nemških kronovin Avstrije, da hrepeni in želi propad avstrijsko-ogerske monarhije, ob enem ščuva prebivalce zoper vladne organe našega presvitlega cesarja in gospoda in k temu, da bi odreklo celo plačanje navadnih davkov.“ Potem protestira slovesno v svojem imenu in v imenu vsega ondotnega duhovenstva in slednjič v imenu vseh katolikov z besedami: „A tudi v imenu vseh zvestih katoličanov svoje škofije, koji so najglobokeje žaljeni po izjavi gospoda poslanca viteza Schönererja, žaljivi za vsacega pravega Avstrijanca v svojih dinastičnih in patrijotičnih čutilih, protestujem slovesno. To sem toliko bolj primoran izreči, ker sem v tej škofiji rojen in vzgojen, ker sem vedno občeval z ljudstvom in sem imel priliko mnenje katoliškega ljudstva svoje škofije spoznavati v teku svojih ne ravno malo letih.“

„Ljudstvo in duhovenstvo škofije šentpolitske“, tako končava protest, „je vdano v vednej zvestobi in pokorščini našemu premisljivemu cesarju. in gospodu s premoženjem in življenjem in je navdušeno za presvitlo cesarsko rodovino in preljubljeno domovino Avstrijo! Odločno zavrača vsako sumničenje svojega prav avstrijskega, cesarju in državi zvestega mišljenja, vsako ščuvanje zoper postavno oblast in red.“

Omenjeni protest oddati ima državni poslanec dr. Harant predsedniku državnega zbora dr. Rechbauerju, da se zve po vsej monarhiji, kako je pravo mišljenje Nemcev v Avstriji in kako grdo obrekovanje in laž so besede nemškega viteza, kojega naloga bi bila, zastopati svoje volilce in njihovo mnenje, a ne delati propagande za Bismarkovo Nemčijo. Naj gre svobodno pod Bismarka, in kmalo bode občutil, kako cvetè ondi svoboda, kakoršno pripravlja nemški mešetar, ki sedaj zopet kuje postavu, kako bi celó državne poslanca, ki so vendar povsod nedotakljivi, spravil pod kazensko postavu! Srečna mu pot! —n—

— **Z Dunaja 19. januarja.** (Iz dijaškega življenja.) Imel bi Vam sicer mnogo pisati, postavim, kako se falirana ustavoverna stranka prepira z vladno zaradi berlinske pogodbe, a to čitate tudi lahko v dunajskih listih. Naj Vam danes torej pišem nekoliko vrstic iz tukajšnjega dijaškega življenja.

Društvo „Slovenija“ praznuje 8. februarja slovesno desetletnico svojega obstanka. Sedanji predsednik, stud. jur. A. Lenarčič se sè svojim odborom neumorno trudi, da bi se ta dan slovenski dijak tukaj svetu zares dostojno pokazali; saj pa bode to tudi svečanost, ki bode zanimala ne samo sedanje ude „Slovenije“, nego i mnogo bivših udov, ki delu-

jejo uže v javnih službah na čast svoje slovenske domovine; imenujem samo profesorje g. Šukljeja, ustanovitelja „Slovenije“, prof. Levca, prof. dr. Deteljo, dalje dr. Tavčarja, dr. Kavčiča, dr. Slanca, in mnogo drugih. V venec svojih častnih udov uplela je letos „Slovenija“ tudi očeta slovenskega naroda, prečastitega starčka dr. Bleiweisa. Naj imenujemo mej častnimi udi še naša odlična pisatelja Jurčiča in Stritarja. Prepričani smo, da bodo vsi ti gospodje in njihovi somišljeniki veselili se z nami vred, da je naše društvo vkljub vednih težav, katerih — ne smem naštevati, doživelo lepo število desetih let, in da želé, da bi „Slovenija“ kot središče slovenskih dijakov na Dunaji, doživela še več decenij.

Mimogredé naj še omenim, da se je bil prejšnji predsednik, g. drd. Hostnik odpovedal, ker mu pomanjkuje časa. Obljubil pa nam je, da bode vedno vnet za čast društva.

Iz gotovega vira Vam lahko poročam, da je naše c. kr. namestništvo od tedajnega predsednika g. Hostnika po policiji zahtevalo prepis adrese, ki jo je bila „Slovenija“ poslala g. dr. Bleiweisu k njegovi sedemdesetletnici. „Slovenija“ zaradi nje ni dobila sicer nobenega ukaza, a policija je dobila ukaz, da ne sme trpeti, da bi se govorilo v „Sloveniji“ o „narodnostih“. Da je to res, pokazala je zadnja seja 18. t. m., ko je vladni zastopnik sejo razpustil zaradi govora, ki ga je imel v zabavnem delu predsednik „akad. Lesehalle“, g. Gelber, rodem in mišljenjem Poljak. Upamo pa, da se „Slovenija“ ogne srečno tudi teh vrtincev, ki jih vlada dela, ki se je uže menda vendar davno lahko prepričala, da med Slovani se ne sme iskati sovražnika naše drage Avstrije.

„Slovanski Almanah“ z doneski vseh slovanskih jezikov, razen poljskega, se je začel tiskati, ker je odbor dobil toliko gmotne podpore, da se dela lahko loti. Tiskala se bode knjiga v 1200 odtisih in bode obsegala 24 tiskanih pol. V hvalo Slovincem naj omenim, da so oni to podvzetje duševno in gmotno najbolj podprli; za njimi pridejo Slovaki in Rusini; najmanj so se udeležili Hrvati, pač le zato, ker imajo svoj almanah „Hrvatski dom.“ Kdor se želi naročiti, stori to še lahko. Knjiga bode izvrstna svedočba, kako podobna so si narečja, ki jih govoré sinovi ene matere Slave, katerim „sliši — naj več sveta“. Da pa olikan Slovan mora poznati in razumeti vsa slovanska narečja, o tem menda ne dvomi nikdo izmed nas, ki vemo, da smo zdaj mi Slovani na vrsti!

Domače novice.

V Ljubljani 23. januarja.

(Deželni glavar vitez Kaltenegger) je bil poklican na Dunaj in se je včeraj z nagličem tje odpeljal.

(Umrl) je v torek tukaj na dunajski cesti gosp. Franc Waidhauser, mnogo znani „Bischofffranzl“, bivši strežaj ranjcega škofa Wolfa. (Dr. Franc Papež), ki je bil dozdej v zvezi z dr. Mošetom, je te dni odprl svojo novo odvetniško kancelijo.

(„Sokol“) je imel v nedeljo občni zbor, pri katerem se je med drugim sklenilo že zdaj delati priprave za maškerado pustni torek. Za starosto je bil voljen vnovič gosp. Fr. Drenik, ki pa se je tej stopinji odločno odpovedal, zato se bo moral sklicati občni zbor še enkrat za volitev staroste.

(Odlikovanje). Profesor ljubljanske gimna-

zije, po svojem „švajnelandu“ Slovincem znani Anton Heinrich je dobil zaslužni zlati križec s krono „za svoje neutrudljivo delovanje pri šoli“. Kratko pred njim je bil občesposlovani narodnjak in deželni šolski nadzornik gosp. Janez Šolar iz Kranjskega poslan v Dalmacijo. Mikavnih dogodb za nas Slovence ne zmanjka.

(*Ljubenziv mož.*) Tukajšnji dimnikar T., ki je s svojo ženo živel vedno v prepiru in rad pijančeval, je v torek se vnovič sprl z njo ter spozabil se tako, da jo je s sekiro trikrat mahnil po glavi. Hudo ranjeno ženo so spravili v bolnišnico, moža pa na Žabjek v sodnijsko preiskavo.

(*Nezvestoba.*) Pretekli teden je pri ljubljanskem notarju dr. R. v službi bivši pisar M. vzel iz nekega pisma, ki ga je imel na pošto nesti, vlogo 400 gld., potem pismo napolnil s papirjem pa jo je popihal — menda na Turško, ker mu je ta kraj znan od ustaje. V Ljubljani pak je zapustil ženo s tremi otroci v revščini.

(*Petindevajsetletnica ž. g. Franceta Karuna*) se je včeraj v Trnovem obhajala prav slovesno. Zjutraj je bila sv. maša s primerno pridigo, katero je imel g. Jeran, bivši kaplan trnovski, ob 8. uri so se g. fajmoštru jeli poklanjati voščilci. Trnovčani so jim podarili prekrasen album z muziko in 25 cekinov. Ob 3/4 12 uri se jim je poklonil mestni župan z narodnimi odborniki ter jim naznanil, da jih je odbor v seji 21. t. m. izvolil za meščana ljubljanskega. Tudi škofijstvo je g. jubilanta odlikovalo s tem, da mu je podelilo častni naslov duhovnega svetovaleca. Naj bi g. fajmošter v Trnovem, kjer so jako priljubljeni, z Božjo pomočjo delali še mnogo let!

(*Seje mestnega odbora 21. t. m.*) se je z županom vdeležilo 24 odbornikov. Za službo mestne babice se izvoli M. Črnetič. — Pritožba nekega fiakarja zaradi naložene mu denarne globe se zavrže. — Prepoved, vsled katere je bilo branje zabranjeno pred 11. uro na trgu nakupovati razne reči, se nasproti odsekovemu predlogu, da naj se za dve leti za poskušnjo podaljša, kateremu so se se pa krepko ustavljali narodni odborniki, odpravi. — Pritožba nekega posestnika, kateremu je bilo prepovedano zaradi pretesnega dvorišča prešiče rediti, se izroči magistratu, da jo reši. — Prošnja družbe zdravnikov, da naj mestni odbor kaj stori za odvrnitev kužnih bolezni, katerih so se zdravniki bali vsled vzhodne vojke, in kuge, ki se boje po Ruskem prikazuje, se vzame na znanje. — Nasvet, da bi se število policajev pomnožilo, se zavrže, pač pa se sklene, da se vozniki, ki prehitro vozijo, ostro kaznujejo, in beračenje po hišah kolikor mogoče zabrani. — Računi mestnih šol za preteklo šolsko leto se potrdijo. Učitelju Majerju se dovoli prva petletna doklada. — Poročilo, da sta bila učitelj Razingar in učiteljica Konšek definitivno v službi potrjena, se vzame na znanje. — Da naj se čez Gruberjev kanal napravi brv, se odloži, ker korist njena ni v nobeni primeri s stroški, ki so v proračunu nastavljeni s 1124 gld. — O mestnem prostoru na Gradu se sklene, da se bode obsejalo s smrekovim semenom. — Nasvet Potočnikov, da naj se pohvala našega domačega polka, katero sta mu izrekla zaradi hrabrega obnašanja v Bosni višja poveljnika vojvoda Würtemberg in polkovnik Prieger, v okviru obesi v dvorani, se sprejme. G. Regali svoja nasveta zoper oderuhe in o pomnoženju razsvetljave v nekterih krajih za zdaj umakne. — V tajni seji se rešijo prošnje tistih, ki so prosili za

srenjčane in meščane sprejeti biti. Tudi Trnovski fajmošter č. g. Korun, ki je včeraj obhajal 25letnico svojega službovanja kot fajmošter v Trnovem, je bil izvoljen za meščana.

(*Novica, da se je g. Dreco*) odpovedal predsedništvu kupčijske zbornice in deželnemu poslanstvu, ktera se je od tod telegrafično poročala dunajskim listom in ktere smo tudi mi zadnjič omenjali, je po naznazu „Laib. Tagblatt“ izmišljena. Mi temu le dostavljamo, da ni bila čisto s trte zvita, in da smo jo slišali iz ust moža, ki zamore vedeti, kaj da se v kupčijski zbornici godi. Kakor se kaže, se je pa reč zasukala, kakor se je poročalo.

(*Nemška nevednost*) V „turškem listu“ je bila pred par dnevi brati neka pritožba zoper to, da se v njem in v „Laib. Ztg.“ pri mrličih bolezen, za katero so umrli, ne naznanja nemški, marveč latinski; kdo bo vedel — pravi pritoževalec — kaj pomenijo latinske besede kakor: „Pneumonia, Bronchitis, Apoplexia?“ Gotovo tega tudi „Tagblattov urednik Müller ne vé, sicer bi ne dal tiskati, da so take besede latinske, ker če je bil le v tretji latinski šoli, mora vedeti, da so grške. „Turški list“ aima zastoj tudi priimeka „ljublanski butelj“, ker je med vsemi ljubljanskimi listi najbolj neumen. — Kar se pa reči same tiče, naj tuja imena bolezni prevaja v nemščino, kakor jih mi prevajamo v slovenščino, pa bo. Se vé, da mora človek za to nekoliko več jezikov znati, kakor jih znata vrednika „Laibacherce“ in „turškega lista“, s samim nemškim si ne more pomagati.

Razne reči.

— Iz vradniških krogov. Gosp. Jožef Merk je postal okrajni glavar v Kočevju namesto g. Dollhafa, ki gre v pokoj; tudi logaški okrajni glavar baron Gusič je službeno dejan v pokoj.

— Hrvatska literatura meseca oktobra, novembra in decembra.

1) Dr. Ploetza vježbenica sa označenim izgovorom za početnike, priredio Franjo. Šuler Naklada Mučnjaka i Senftlebens. C 1 for.

2) Nauk o stenografiji priredio za hrvatski i slovenski jezik Antun Bezenšek izpitani gimnazijalni učitelj stenografije. Dio I. Drugo popravljenno izdanje. Zagreb 1878.

3) Dr. Anton Meyera fizika za srednja učilišta. Preradio Franjo Folprecht. Nakladom zem. vlade Ciena 1 for.

4) Vjekoslav Pokornoga prirodopis za pučke i građanske učione preveo Josip Janda I dio sa 1878 shka. Ciena 60 nov.

5) Hrvatski dom. Zabavnik hrvatske omladine za g. 1878. Izdalo ga djačko društvo „Hrvatski dom“ G. III. U Zagrebu 1878. Str. 250.

6) San, povejstno filozofička razprava. Napisao Gjuro Deželić. Zagreb 1878. Tisak Lav. Hartmana.

7) Taljanska slovnica za početnike po devetom njemačkom izdanju dr. Adolfa Musafije priredio J. K. Švrljuga. Zagreb 1878. Nakladom sveučelišne tiskare Fiedlera i Albrechta.

8) Ružice, najnovija sbirka rado pjevanih hrvatskih pjesamah. Tiskara „Narodnih Novine“. C. 20 nov.

9) Nova pjesmarica ili sbirka najobičajnijih pjesnica, koje djeca pučkih škola običavaju pjevati u crkvi in u škol. Zagreb 1878.

10) Hrvatski sveobći zemljopis. Za mladež narodnih učionah sastavio Vjenceslav Zabož Marik. Osmo izdanje. Zagreb 1878. Tisak „Narodnih Novinah“ Ciena 35 nov.

11) Balkan — Divan. Viesti, misli i prouke o zemlji i narodu, navlast u Bosni i Hercegovini. Spisao jih i na svet izdao Velimir Gaj. C. 1. 30 nov. Zagreb 1878.

12) Seljačka buna, historična pripovest XVI. veka. napisav August Šenova. U Zagrebu. Tiskom Dioničke tiskare 1878. Str. 325. C. 1 for. 20 nov.

13) Zlatorovo zlato. Historička pripovest XVI. veka, napisao August Šenova. Drugo izdanje. U Zagrebu. Knjižara Albrecht. C. 1 for. 20 nov.

14) Straža, knjiga za nauku, književnost i društveni život. Godina prva. Svezka za oktobar 1878. Urednik L. Paču. Novi Sad Izdanje štamparije A. Pajevića 1878. Str. 340.

Eksekutivne dražbe.

23. januarja: 2. Dolinar v Mokronogu. 2. Podrekar v Radolici. Osterman iz Deskove vasi, Majšič iz Kovačje vasi, 1. Pangretić in 3. Šute iz Čepelji. 1. Šular iz Prelesja. 1. Romš in Bukovec iz Mihelje vasi, Hotvic in Bahovič iz Pribine. 1. Modoš iz Drenovca. 1. Esig in Fleinik iz Hrasta. 1. Stefančič iz Zapolja. 1. Mihelič iz Dolenjega Suhora. 1. Pešelj iz Zagodca. in 1. Kražovec v Č. nomlji. 1. Homan iz Železnikov v Loki. 3. Družba kovačev v Novem mestu. 8. Kosmatin iz Prevoj na Brdu. 3. Čebul iz Adergaza in Gaperliu iz Olševka, pa Anman iz Gorenjega Bernika v Kranji. 3. Pire iz Kosezkota v Kamniku. 3. Leben iz Polhovca Gradca na Vrhniki. 3. Vidrih iz Trna v Postojni. 3. Bratovec iz Lozice v Vipavi.

Umrli so:

Od 17. po 20. januarja: Jožefa Verlek, usmiljena sestra 31 l., za jetiko. Janez Rupert, cig. del. o. 10 1/2 l., za davico. Marija Kožlakar, mestna reva 75 l., vsled slabosti. Ernst Petrič, orgl. pom. o. 17 m., za božjastjo. Franc Waidhauser, gostilničar 63 l., za vtriplj. pljuč.

Telegrafične denarne cene 22. januarja.

Papirna renta 61.75 — Sreberna renta 63.15 — Zlata renta 74.05 — 1860letno državno posojilo 113.75 Bankina akcije 787 — Kreditne akcije 219. — London 116.65 — Srebro 100. — Cea. kr. cekini 5.55. — 20 frankov 9.33.

Dr. Franc Papež,

advokat v Ljubljani,

(poprej koncipijent pri dr. Moše-tu)

ima svojo pisarno v križevniških ulicah h. št. 4, v I. nadstropji. (1)

Koristno naznanilo prečast. duhovščini.

Tovarna za izdelovanje voščenih sveč lastnina

Aloizija Bader-ja

v Gorici,

ki je bila odlikovana s sreberno svetinjo pri razstavi o Gorici l. 1854. in v Trstu leta 1855., ravno tako s častnim diplomom pri svetovni razstavi v Monakovem l. 1855., v Parizu l. 1855. in na Dunaji l. 1873, z brončeno svetinjo na zadnji svetovni razstavi v Parizu l. 1878, priporoča svoje sveče iz čistega voska od čebel, katere lepo, mirno in počasi gorijo in prav nič ne kapajo, se ne kadijo in ne onečedijo altarja.

Alozij Bader.

Zalogo mojih sveč ima tudi gosp. Janez Fabian, štacunar pred šolami v Ljubljani, katere prav po nizki ceni prodaja. (3)